

مصحف فاطمه(س)؛ کنز مخفی علوم الهی و اسرار رسالت و امامت

مصحف فاطمه(س) به عنوان مخزن اسرار رسالت و امامت، سخن وحی است که توسط جبرئیل امین به فاطمه زهرا(س) الهام شده و به عنوان یکی از نشانه‌های امامت در اختیار ائمه معصومین(ع) به یادگار مانده است.

مصحف فاطمه(س) به عنوان مخزن اسرار رسالت و امامت، سخن وحی است که توسط جبرئیل امین به فاطمه زهرا(س) الهام شده و به عنوان یکی از نشانه‌های امامت در اختیار ائمه معصومین(ع) به یادگار مانده است.

مصحف فاطمه(س)، مخزن اسرار حکمت، معرفت و معنویت است که به گواهی ائمه اطهار(ع) از طریق وحی بر ایشان نازل شده و همانان این خیر کثیر ملهم از سوی خدا را به عنوان میراثی ارزشمند به یکدیگر انتقال داده‌اند تا سرانجام در اختیار آخرین حجت(عج) الهی قرار گرفته است و غیر ایشان کسی به این کنز مخفی و راز در پرده، دسترسی نداشته و ندارد.

برخی از محققان بر آنند که مصحف در صدر اسلام به کتاب الهی(قرآن) گفته می‌شد و تعبیری چون مصحف امام علی(ع)، مصحف عثمان، مصحف عبدالله بن مسعود و... را شاهی بر ادعای خود دانسته‌اند و در عین حال با توجه به پاره‌ای از روایات گفته‌اند که مصحف فاطمه(س) از این دست نبوده و مراد از آن قرآن فاطمه زهرا(س) نیست؛ چراکه حتی در برخی از روایات برای زدودن این شبهه از اذهان تأکید شده که در این مصحف چیزی از قرآن مجید وجود ندارد.

گروه دیگر بر آنند که [مصحف؛ 171#&راquodquo](#)؛ مأخوذ از ماده [مصحف؛ 171#&راquodquo](#)؛ در لغت عرب به معنای دفتر یا کتاب جلد شده به کار می‌رفت و در صدر اسلام و حتی پس از درگذشت پیامبر(ص) [مصحف؛ 171#&راquodquo](#)؛ نام قرآن نبوده و بلکه هر کتاب مجلدی را مصحف می‌نامیده‌اند. بر اساس این دیدگاه در آن روزگار، مصحف به معنای دفتر بزرگ و یا کتابی مجلد بوده که اوراق را از پراکنده شدن حفظ می‌کرده و سپس به مرور زمان اختصاص به قرآن یافته است و روایات پیشوایان ما نیز حاکی از آن است که حتی در زمان آنان، لفظ مصحف به معنای کتاب و یا دفتر مکتوب بوده است.

به هر حال قدر مسلم آن است که دخت پیامبر گرامی اسلام(ص) دارای مصحفی است که دانش و آگاهی‌های خود را به عنوان میراثی معنوی برای فرزندان خود، ائمه اطهار(ع) به یادگار نهاده و ایشان این مصحف را شناسانده و آن را يك رشته آگاهی‌هایی دانسته‌اند که حضرت زهرا(س) آنها را از پدر بزرگوار خویش و یا از طریق دیگر به دست آورده است؛ بنابراین این مصحف ارتباطی به قرآن ندارد تا ناهلان و مغرضان بخواهند آن را دستاویزی برای تحریف کتاب وحی قرار دهند.

در روایات شیعه یکی از القاب حضرت زهرا(س) [مصحف؛ 171#&راquodquo](#)؛ دانسته شده و سبب آن چنین ذکر شده که فرشتگان پیوسته از آسمان فرود آمده و به ایشان(س) خبر می‌دادند؛ همان‌گونه که بنابر تصریح قرآن به مریم(س) دختر عمران خبر می‌دادند(آل عمران/ 42 - 43). از این حیث فاطمه در عداد بانوانی چون مریم(س) مادر حضرت عیسی(ع)، همسر عمران مادر حضرت موسی(ع) و ساره(س)، مادر حضرت اسحاق(ع) و یعقوب(ع) قرار می‌گیرد که با وجود آن‌که پیامبر(ص) نبوده‌اند، اما مطابق آیات و اخبار فرشتگان با آنان سخن گفته‌اند.

در باب پیدایش مصحف فاطمه(س) با استناد به روایاتی چند گفته می‌شود که مصحف فاطمه(س) در فاصله زمانی پس از رحلت پیامبر اسلام(ص) تا شهادت حضرت صدیقه طاهره(س) به وجود آمده است. این مصحف سخن وحی است که توسط جبرئیل امین(ع) به فاطمه زهرا(س) الهام شده و به دست مبارك حضرت امیرالمؤمنین(ع) نوشته شده است.

بنابر یکی از روایات حضرت امام صادق(ع) در پاسخ به محدثانی که درباره مصحف فاطمه(س) از ایشان سؤال کرده‌اند، فرموده‌اند: فاطمه(س) پس از رسول خدا هفتاد و پنج روز حیات داشت و بر اثر رحلت پدرش اندوه فراوان بر او وارد گشت. جبرئیل پیوسته بر ایشان فرود می‌آمد و ناگواری‌ها و اندوه جدایی پدر را به خوبی‌ها جلوه می‌داد و به جانش آرامش می‌بخشید.

در ادامه این روایت آمده است: جبرئیل به ایشان از پدر و جایگاه بلندش در نزد پروردگار خبر می‌داد و نیز از حوادث آینده که بعد از فاطمه(س) نسبت به فرزندان‌ش واقع خواهد شد گزارش می‌داد. علی(ع) تمام آن گزارش‌ها و اخبار را می‌نوشت

که همین مصحف فاطمه(س) را شکل داد(اصول کافی، ج 1/241 و 458؛ بحارالانوار، 545/22 و 79/43).

هرچند بر پایه احادیث و اخبار بسیار پیدایش و اتمام مصحف فاطمه(س) پس از رحلت رسول خدا(ص) انجام گرفته و از جانب خداوند به او الهام شده است، اما در برخی از روایات زمینه‌های پیدایش آن از زمان حیات رسول الله(ص) ذکر شده است. این مصحف به عنوان اسرار رسالت و امامت، تنها در دست ائمه معصومین(ع) به یادگار مانده و در بین حجت‌های خداوند در روی زمین، یکی پس از دیگری دست به دست گشته است و در اختیار داشتن آن یکی از نشانه‌های امامت شمرده شده است(بحارالانوار، 117/25).

مصحف فاطمه(س) مصداق بارزی از حکم، معارف و دانش‌های خدایی است که به حضرت زهرا(س) الهام شده و به عنوان اسرار نبوت و امامت در اختیار ائمه معصومین(ع) قرار گرفته است. بر طبق روایات مطالب این مصحف شامل خبرهای عصر حاضر و نیز خبرهایی که تا روز قیامت اتفاق خواهد افتاد، را در برمی‌گیرد. اخبار آسمان‌ها و شماره فرشتگان آسمانی، تعداد و نام‌های آفریدگان خداوند، نام‌های رسولان، نام‌های تکذیب‌کنندگان و اسامی همه مؤمنان و کافران از آغاز آفرینش تا فرجام در آن موجود است.

همچنین اسامی و معرفی هر يك از شهرهای شرق و غرب زمین، تعداد مؤمنان و کافران هر شهر، اوصاف تکذیب‌کنندگان و نیز اوصاف ملت‌های گذشته و تاریخ آنها، تعداد و زمان حاکمان طغیان‌گر، نام‌های پیشوایان و اوصاف آنها، اوصاف بهشتیان و تعداد واردشوندگان به بهشت، اوصاف و نام‌های جهنمیان، دانش قرآن آن‌طور که نازل شده، دانش تورات و انجیل آن‌طور که نازل گشته‌اند و دانش زبور و... از جمله مطالب و اسرار حکمی این مصحف است(مسند فاطمة الزهرا(س)/290 و 291).

مطابق روایات این مصحف شریف همچنین دانش آینده، وصیت فاطمه(س)، پیشگویی حوادث آینده، نام‌های انبیاء و حاکمان و نام‌های امامان معصوم(ع) را در بردارد و روایات بسیاری از ائمه نقل شده که در آنها تعبیر 171#&راquo&عندنا؛ یا 171#&راquo&عندی؛ نشانگر این مطلب است که مصحف فاطمه(س) همچون علامت و نشانه‌ای از امامت، تنها در اختیار آنان بوده و حتی در مواردی نیز علیه کج‌اندیشان و منحرفان از مسیر امامت بدان احتجاج کرده و حقانیت خویش بدان وسیله نمایان می‌ساخته‌اند.

روایات شیعه تصریح کرده‌اند که حضرت فاطمه(س) شخصاً این مصحف را به امیرالمؤمنین(ع) تحویل داد و پس از شهادت علی(ع) به امام حسن(ع) منتقل گشت و پس از او به امام حسین(ع) و آنگاه در خاندان حسین(ع) دست به دست شد تا این‌که سرانجام به حضرت صاحب‌الامر(عج) تحویل داده شد(اصول کافی، 527/1؛ الاختصاص/210).

این نوشتار را به فرازی از وصیت‌نامه الهی - سیاسی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی(ره) درباره صحیفه فاطمیه(س) ختم می‌کنیم: 171#&ما مفتخریم که ادعیه حیات‌بخش که او را 171#&راquo&صاعد؛ می‌خوانند، از ائمه معصومین(ع) ما است. ما به 171#&مناجات شعبانیه؛ امامان(ع) و 171#&دعای عرفات؛ حسین بن علی(ع) و 171#&صحیفه سجادیه؛ این زبور آل محمد(ص) و 171#&صحیفه فاطمیه(س)؛ که کتاب الهام شده از جانب خداوند تعالی به زهرا(س) الهام شده است، از ما است؛ 171#&صحیفه امام، 21/392).

منابع:

پژوهش‌گونه‌ای درباره مصحف فاطمه(س)، محمدعلی مهدوی‌راد، انتشارات مشعر، 1387

مصحف فاطمه(س) از نگاه امامان(ع)، محمدحسن امانی، نشریه کوثر، شماره 8، آبان 1376

وصیت‌نامه الهی - سیاسی امام خمینی(ره)

<http://tohid.ir>

<http://hawzah.net>

<http://www.mazaheb.com>

